

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 17. november 2023
(OR. en)

15507/23

LIMITE

DATAPROTECT 312
JAI 1486
DIGIT 264
MI 987
FREMP 329

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Nõukogu seisukoht ja tähelepanekud isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamise kohta – Heakskiitmine

1. Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 97 kohaselt esitab komisjon alates 2020. aasta maist iga nelja aasta järel Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande kõnealuse määruse hindamise ja läbivaatamise kohta. Peale selle peab isikuandmete kaitse üldmääruse kohaselt komisjon hindamise ja läbivaatamise käigus võtma arvesse Euroopa Parlamendi, nõukogu ning teiste asjaomaste organite ja allikate seisukohti ja tähelepanekuid.

2. Et valmistada ette nõukogu seisukoht ja tähelepanekud isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamise kohta, koostas eesistujariik teksti, mis põhineb märkustel, mille liikmesriigid esitasid pärast nõukogu andmekaitse töörühma 2023. aasta 24. juuli, 12. septembri ja 11. oktoobri koosolekutel toimunud mitmeid arvamuste vahetusi. Liikmesriikidel paluti eelkõige teha kindlaks valdkonnad või sektorid, kus isikuandmete kaitse üldmäärust võiks pidada tõhusalt rakendatuks, esitada ülevaade praktilisest rakendamisest riigi tasandil, teha kokkuvõtte isikuandmete kaitse üldmääruse rahvusvahelisest mõõtmest ning esitada oma seisukohad seoses isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamisega ja täitmise tagamisega ELi turul tegutsevate kolmandate riikide äriühingute suhtes.
3. Sellele ettevalmistavale tööle tuginedes ja pärast 2023. aasta 19. oktoobril ja 8. novembril käivitatud konsulteerimist liikmesriikidega saavad delegatsioonid nüüd kiita heaks käesoleva märkuse lisas esitatud nõukogu seisukoha ja tähelepanekud isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamise kohta.
4. Eespool toodut silmas pidades palutakse alaliste esindajate komiteel:
 - kinnitada oma kokkulepet teksti suhtes ning
 - soovitada nõukogul kiita heaks käesoleva märkuse lisas esitatud nõukogu seisukoht ja tähelepanekud isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamise kohta.

Nõukogu seisukoht ja tähelepanekud isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamise kohta**1. SISSEJUHATUS**

- 1) Isikuandmete kaitse üldmäärust¹, millega tunnistati kehtetuks ja asendati direktiiv 95/46/EÜ, hakati kohaldama 25. mail 2018. Selle eesmärk on luua ELis tugev ja ühtsem andmekaitseraamistik, millel on kaks eesmärki: kaitsta füüsiliste isikute põhiõigusi ja -vabadusi, eelkõige nende õigust isikuandmete kaitsele, ning võimaldada isikuandmete vaba liikumist liidus.
- 2) Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 97 kohaselt esitab komisjon alates 2020. aasta maist iga nelja aasta järel Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande kõnealuse määruse hindamise ja läbivaatamise kohta.
- 3) Sellega seoses kontrollib komisjon eelkõige järgmise kohaldamist ja toimimist:
 - isikuandmete kolmandatele riikidele või rahvusvahelistele organisatsioonidele edastamist käsitlev V peatükk, eelkõige seoses kõnealuse määruse artikli 45 lõike 3 kohaselt vastu võetud otsustega ja direktiivi 95/46/EÜ artikli 25 lõike 6 alusel vastu võetud otsustega, ning
 - koostööd ja järjepidevust käsitlev VII peatükk.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus).

- 4) Isikuandmete kaitse üldmääruse kohaselt peab komisjon võtma arvesse Euroopa Parlamendi, nõukogu ning teiste asjaomaste organite ja allikate seisukohti ja tähelepanekuid. Komisjon võib taotleda teavet ka liikmesriikidelt ja järelevalveasutustelt.
- 5) Enne isikuandmete kaitse üldmääruse esimest hindamist ja läbivaatamist Euroopa Komisjoni poolt kooskõlas artikliga 97 võttis nõukogu 15. jaanuaril 2020 vastu oma esimese *nõukogu seisukoha ja tähelepanekud isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamise kohta*, milles kirjeldatakse neid isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamise ja tõlgendamisega seotud küsimusi, mis tekitasid tol ajal liikmesriikides kõige rohkem muresid ja mis olid eelkõige seotud järgmisega: 1) asjakohaste kaitsemeetmete kindlaksmääramise või kohaldamisega seotud probleemid kaitse piisavuse otsuse puudumise korral; 2) isikuandmete kaitse üldmääruse VII peatüki kohastest koostöö ja järjepidevuse mehhanismidest tulenev lisatöö järelevalveasutustele ning nende mehhanismide mõju ressurssidele; 3) ettenägematu õiguslik killustatus; 4) isikuandmete kaitse üldmääruse teatavate sätetega ette nähtud uued kohustused vastutavatele töötlejatele ja volitatud töötlejatele erasektoris, ning 5) meetmed, mida järelevalveasutused peavad võtma, et tegeleda olukordadega, kus kolmandates riikides asuvad vastutavad töötlejad ei ole määranud oma esindajat liidus.
- 6) Tunnistades Euroopa Andmekaitsealase nõukogu ja riiklike järelevalveasutuste rolli suuniste andmisel, tõi nõukogu lisaks esile konkreetseid teemasid, millele tuleks rohkem tähelepanu pöörata: isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamine uute tehnoloogiate valdkonnas ning suurte tehnoloogiaettevõtetega seotud küsimused; praktilised vahendid väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd) ning heategevuslikele või vabatahtlikele ühendustele, näiteks ühtlustatud vorm, mille alusel vastutavad töötlejad ja volitatud töötlejad teavitavad järelevalveasutusi isikuandmetega seotud rikkumisest, või lihtsustatud kord andmetöötlustoimingute registreerimiseks, samuti muud asjakohased vahendid, mille abil VKEd saavad kohaldada isikuandmete kaitse üldmäärust vastavalt oma erivajadustele; järelevalveasutuste tõhus töökorraldus piiriüleste juhtumite korral, ning küsimused, mis on seotud olukordadega, kus väljaspool ELi asuva vastutava töötleja või volitatud töötleja esindaja ei täida oma kohustusi.

- 7) Euroopa Komisjon võttis 24. juunil 2020 vastu komisjoni teatise Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Andmekaitse kodanike võimestajana ja ELi valmistumine digiüleminekuks – isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamise kaks esimest aastat“, märkides eelkõige, et isikuandmete kaitse üldmääruse kogu potentsiaali ärakasutamiseks on vaja luua ühtlustatud lähenemisviis ja Euroopa ühine andmekaitsekultuur ning tõhustada ja ühtlustada piiriüleste juhtumite käsitlemist. Oma hindamise põhjal loetles komisjon rea meetmeid, mida peetakse vajalikuks isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamise toetamiseks, et rakendada ja täiendada õigusraamistikku, kasutada uue haldussüsteemi kogu potentsiaali täielikumalt ära, toetada sidusrühmi, soodustada innovatsiooni, arendada edasi andmeedastusvahendeid ning lähendada õigusnorme ja edendada rahvusvahelist koostööd.
- 8) Et valmistada ette käesolev teine nõukogu seisukoht ja tähelepanekud isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamise kohta ning selleks, et anda panus komisjoni teise aruandesse, mis tuleb esitada 2024. aastal, koostas eesistujariik teksti, mis põhineb märkustel, mille liikmesriigid esitasid pärast nõukogu andmekaitse töörühma 2023. aasta 24. juuli, 12. septembri ja 11. oktoobri koosolekutel toimunud mitmeid arvamuste vahetusi. Liikmesriikidel paluti eelkõige teha kindlaks valdkonnad või sektorid, kus isikuandmete kaitse üldmäärust võiks pidada tõhusalt rakendatuks, esitada ülevaade praktilisest rakendamisest riigi tasandil, teha kokkuvõtte isikuandmete kaitse üldmääruse rahvusvahelisest mõõtmest ning esitada oma seisukohad seoses isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamisega ja täitmise tagamisega ELi turul tegutsevate kolmandate riikide äriühingute suhtes.
- 9) Nimetatud ettevalmistaval tööil põhinevad nõukogu seisukoht ja tähelepanekud on esitatud käesolevas dokumendis. Lisaks esimesele rakendamisaruandele, mille komisjon võttis vastu 2020. aastal, on nõukogu võtnud teadmiseks ka 2023. aasta juulis esitatud komisjoni ettepaneku määruse kohta, millega kehtestatakse täiendavad menetlusnormid seoses isikuandmete kaitse üldmääruse täitmise tagamisega,² mida samuti arutatakse praegu nõukogu andmekaitse töörühmas.

² COM(2023) 348 final.

- 10) Nõukogu toonitab asjaolu, et see on esimene võimalus hinnata vastavalt määruse artiklile 97 isikuandmete kaitse üldmääruse toimimist rohkem kui viie aasta jooksul alates selle tegeliku kohaldamise algusest. Seetõttu on käesoleva seisukoha puhul eeliseks see, et liikmesriigid on saanud isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamisel veelgi rohkem kogemusi. Arvesse võetavate oluliste elementidena võib rõhutada ka riiklike järelevalveasutuste praktilisi kogemusi isikuandmete kaitse üldmääruse täitmise tagamisel ja kohaldamise jälgimisel, Euroopa Andmekaitse nõukogu suuniste ja siduvate otsuste vastuvõtmist ning asjakohaseid kohtuotsuseid, sealhulgas Euroopa Liidu Kohtu otsuseid. Lisaks on käesoleva seisukoha kujundamisel ja tähelepanekute tegemisel arvesse võetud nõukogu poolt 2020. aastal kindlaks määratud probleeme, muresid ja tähelepanu väärivaid punkte ning komisjoni järgnenud teatistes esitatud meetmete loetelu.
- 11) Nagu ka 2020. aastal, on nõukogu seisukohal, et tema seisukoha ja tähelepanekute puhul ei peaks piirduma isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 97 lõikes 2 konkreetselt nimetatud teemadega. Seda arvestades innustab nõukogu jätkuvalt komisjoni kasutama oma tulevase aruande esitamisega kaasnevat võimalust ning minema isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamise ja toimimise hindamisel ja läbivaatamisel kõnealuses artiklis konkreetselt nimetatud aspektidest kaugemale. Ulatuslik hindamine on veelgi enam põhjendatud asjaoluga, et pärast viimast, 2020. aastal vastu võetud aruannet on asjaomaste sidusrühmade ja organisatsioonide praktilised kogemused ja sisendid edasi arenenud ning regulatiivne olukord on märkimisväärselt muutunud, kusjuures mitu ELi tasandil vastu võetud õigusakti mõjutavad isikuandmete töötlemist ja toimivad koos isikuandmete kaitse üldmäärusega.

2. ÜLDISED MÄRKUSED

- 12) Nõukogu arvates on isikuandmete kaitse üldmäärus jätkuvalt edukas projekt. Määrus on andnud positiivseid tulemusi ELi õiguse ühtlustamisel ning andmekaitsekultuuri tugevdamisel ELi ja ülemaailmsel tasandil. Selle kohaldamine on suurendanud usaldust ja õiguskindlust, hõlbustanud piiriüleseid andmevooge ELis, tuues seega kasu siseturule ja digitaalmajanduse arengule.

- 13) Viis aastat pärast isikuandmete kaitse üldmääruse tõhusa kohaldamise algust on see jätkuvalt oluline verstapost, mis on tugevdanud põhiõigusi, et austataks era- ja perekonnaelu, kodu ja edastatavate sõnumite privaatsust ning kaitstaks isikuandmeid (Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklid 7 ja 8), tagades Euroopa kodanikele võrdse kaitse ja võimaldades neil omada suuremat kontrolli oma isikuandmete töötlemise üle. On tugevdatud andmesubjektide õigusi ning on suurenenud üldsuse teadlikkus, teadmised ja arusaam andmekaitseõigustest. Isikuandmete kaitse üldmäärusel on olnud positiivne mõju läbipaistvusele ja andmesubjektide võimestamisele, mis kajastub andmesubjektide õiguste, sealhulgas uute õiguste kasutamise suurenemises.
- 14) Praktikas on tugevdatud ka isikuandmete töötlemise seaduslikkuse tagatist ning isikuandmete kaitse üldmääruse sätete kohaldamisel on olnud oluline roll isikuandmete töötlemise läbipaistvuse ja turvalisuse suurendamisel. Vastutavad töötlejad ja volitatud töötlejad on teadlikumad oma kohustustest ja isikuandmete kaitse üldmääruse nõuetele mitte vastava töötlemise tagajärgedest. Isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamisalasse kuuluvate üksuste vastutus on tugevnenud ja nõuete täitmiseks tehtud jõupingutused on avaldanud positiivset mõju ka andmehaldusele organisatsioonides üldiselt.
- 15) Nõukogu leiab siiski, et nii erasektori kui ka avalik-õiguslikes üksustes esinevad endiselt praktilise rakendamise probleemid ning et isikuandmete kaitse üldmääruse konkreetsete sätete kohaldamisel oleks siiski kasu suuremast selgusest ja suunistest, et tagada ühtsus ja õiguskindlus. Määruse hindamisel tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta ka teatavate sätete kohaldamise koormust, kui kohaldajaks on väiksemad üksused, nagu VKEd ja kohalikud omavalitsused ning mittetulundusühendused, näiteks vabatahtlikud ühendused, ning uurida võimalusi neid oma kohustuste täitmisel veelgi toetada. Sellega seoses on oluline, et Euroopa Andmekaitse-nõukogu või riiklikud järelevalveasutused annaksid nendele rühmadele konkreetseid suuniseid ning et jätkuvalt tehtaks jõupingutusi, et tagada isikuandmete kaitse üldmääruse põhimõtete, õigusmõistete ja õiguste tõhus tõlgendamine, mõistmine ja kohaldamine kogu liidus.

- 16) Üha digitaalsemaks muutuv as maailmas on määraa tähtsusega element usalduse parandamine piiriüleste andmevoogude suhtes ning isikuandmete kaitse üldmäärusel on olnud selles osas positiivne mõju. Mis puudutab rahvusvahelisi andmevooge, siis isikuandmete kaitse üldmäärus on aidanud kaasa Euroopa Liidu seadmisel rahvusvaheliseks võrdlusaluseks ja võrdlusstandardiks andmekaitse ja eraelu puutumatuse puhul väljaspool ELi. Samuti on oluline selliste andmeedastusvahendite edasiarendamine, mida vastutavad töötledjad saavad praktiliselt ja hõlpsasti rakendada, et tagada kolmandatesse riikidesse edastatavate isikuandmete kaitse, soodustades samal ajal rahvusvahelisi andmevooge.
- 17) Nõukogu tunnustab uue regulatiivse mudeli loomist ja kasutamist, mis on saavutatud tänu Euroopa Andmekaitse nõukogu loomisele ja riiklike järelevalveasutuste tihedamale koostööle. Koostöö ja järjepidevuse mehhanismil on olnud positiivne mõju isikuandmete kaitse üldmääruse ühtse tõlgendamise saavutamisele. Samuti on tõhustatud täitmise tagamise alast koostööd ning sidusrühmade vastutust ja üksikisikute kaitset aitavad tugevdada vastutavate töötledjate suhtes tehtud otsused. Nõukogu kutsub üles jätkama sellesuunalisi jõupingutusi ja algatusi, sealhulgas ressursside osas, ning tegelema seni lahendamata probleemidega.
- 18) Pärast isikuandmete kaitse üldmääruse jõustumist on vastu võetud mitu olulist digisektori suhtes kohaldatavat õigusakti ning praegu käivad arutelud mitme õigusakti üle, et käsitleda ELi digiturul kasutatavaid uusi tavasid ja uusi tehnoloogiaid, mis mõjutavad isikuandmete töötlemist. Nõukogu peab väga oluliseks tagada nende uute õigusaktide rakendamisel kooskõla isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamisega ja edendada selle eesmärgi saavutamiseks regulatiivset koostööd.

3. ISIKUANDMETE KAITSE ÜLDMÄÄRUSE PÕHIMÕTTED JA ANDMESUBJEKTIDE ÕIGUSTE KAITSE

- 19) Nõukogu leiab, et isikuandmete kaitse üldmäärus kui põhimõttepõhine määrus on näidanud oma suutlikkust tagada ühiste standardite järgimine isikuandmete töötlemisel kogu liidus. Isikuandmete kaitse üldmääruse seaduslikkuse, õigluse ja läbipaistvuse, eesmärgi piiritlemise, võimalikult väheste andmete kogumise, õigsuse, säilitamise piirangu, usaldusväärsuse ja konfidentsiaalsuse ning vastutuse põhimõtete kombineerimine ja paindlik kohaldamine on osutunud andmesubjektide õiguste kaitsmisel tõhusaks ning tehnoloogia arengu ja muutustega kohanevaks. Seega on jätkuvalt asjakohane regulatiivne otsus võtta põhiõiguste ja -vabaduste kaitsmiseks vastu määrus, mis põhineb olulistel põhimõtetel, üksikisikute erioigustel ning vastutavate töötajate ja volitatud töötajate konkreetsetel kohustustel, muu hulgas olukorras, kus majandus ja ühiskond on üha enam digitaliseeritud.
- 20) Nõukogu toonitab, et isikuandmete kaitse on vastutustundliku ja eetilise innovatsiooni oluline osa ning et isikuandmete kaitse üldmäärus on sellega seoses aidanud edendada usaldusväärset innovatsiooni. Kuna isikuandmete kaitse üldmäärus on tehnoloogia seisukohast neutraalne, on see osutunud piisavaks, et tulla toime väljakutsetega, mis tulenevad tehnoloogia arengust ja selle aluseks olevast isikuandmete töötlemisest, suurendades usaldust uute lahenduste ja rakenduste vastu, mis on välja töötatud paljudes eri sektorites ja paljude osalejate poolt. Seda silmas pidades leiab nõukogu, et isikuandmete kaitse üldmäärust ning selle põhimõtete ja sätete järgimist tuleb edendada, sest see aitab kaasa usaldusväärsele, vastutustundlikule ja eetilisele innovatsioonile, suurendades usalduse taset, mida kodanikud ja tarbijad eeldavad, ning võimendades isikuandmete kaitset kui konkurentsieelist. Samuti leiab nõukogu, et nii isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamiseks edaspidi kui ka liidu digitaalmajanduse arengu jaoks on oluline võtta arvesse vajadust toetada innovatsiooni ja uute tehnoloogiate arendamist.

- 21) Nõukogu peab samuti oluliseks märkida, et isikuandmete kaitse üldmäärus on loonud paindliku raamistiku, mis võimaldab töödelda isikuandmeid häda- või kriisiolukorras, mida illustreerivad erinevad infosüsteemid ja digivahendid, mis loodi COVID-19 pandeemia vastu võitlemise käigus riiklikul ja Euroopa tasandil. Nõukogu tunnustab andmekaitseasutuste rolli avaliku sektori asutuste toetamisel, kui töötati välja nõuetele vastavaid lahendusi COVID-19 kriisiga toimetulekuks, ning toonitab kui olulised on kiired, usaldusväärsed ja kogu ELi hõlmavad ühtsed suunised selleks, et tegeleda mis tahes tulevaste häda- või kriisiolukordadega, mille puhul isikuandmete töötlemine oleks oluline element.
- 22) Isikuandmete kaitse üldmäärusega loodud raamistik, mis edendab usaldust, on kaasa toonud ka andmesubjektide õiguste kasutamise märkimisväärse suurenemise, mida näitab vastutavatele töötlejatele saadetud taotluste arv ning riiklike järelevalveasutuste poolt viimase viie aasta jooksul saadud ja töödeldud kaebuste arv. Suutlikkus võtta nende taotluste suhtes järelmeetmeid ja riiklike järelevalveasutuste suutlikkus saadud kaebusi käsitleda on olulised elemendid, millega tagatakse isikuandmete kaitse üldmääruse asjakohane ja ühtne kohaldamine ning andmesubjektide võimestamine oma õiguste kasutamise kaudu. Nõukogu peab oluliseks jälgida nii andmesubjektide suutlikkust oma õigusi tõhusalt kasutada kui ka seda, kuidas nad tajuvad oma isikuandmete kaitset ELi õiguse alusel.

4. ISIKUANDMETE KAITSE ÜLDMÄÄRUSE KOHALDAMINE ERAÕIGUSLIKE ORGANISATSIOONIDE POOLT

- 23) Eraorganisatsioonid, kes töötlevad isikuandmeid liidus, on järk-järgult suurendanud oma jõupingutusi, et tagada nõuete täitmine ja aruandlus, mille tulemuseks ei ole mitte ainult üksikisikute isikuandmete parem kaitse, vaid ka parem andmehaldus organisatsioonides üldiselt. Isikuandmete kaitse üldmäärusega loodud koostöö ja järjepidevuse mehhanism, millega nähakse ette ühtse kontaktpunkti mehhanism vastutavale töötlejale ja volitatud töötlejale, kes töötlevad isikuandmeid rohkem kui ühes liikmesriigis, on lisaks andnud ettevõtjatele suurema õiguskindluse ning loonud võrdsed tingimused ja ühtse täitmise tagamise kogu liidus. Sellega seoses juhib nõukogu tähelepanu eraõiguslike organisatsioonide poolse nõuete täitmise toetamiseks ja hõlbustamiseks ning isikuandmete kaitse üldmääruse ühtse tõlgendamise ja rakendamise tagamiseks riiklike järelevalveasutuste ja Euroopa Andmekaitsenõukogu välja töötatud suuniste tähtsusele ning innustab töötama välja täiendavaid asjakohaseid suuniseid üldiselt.

- 24) Tunnistades isikuandmete kaitse üldmääruse positiivset mõju andmekaitseenormide järgimise tasemele, rõhutab nõukogu siiski, et selle uue raamistiku nõuete täitmine on toonud kaasa lisakoormuse väiksematele organisatsioonidele, eelkõige VKEdele, kes võiksid saada kasu täiendavast toetusest, mida antakse nõuete täitmiseks mõeldud selliste lahenduste rakendamisel, mis on kooskõlas isikuandmete töötlemisega kaasneva riskiga. Nõukogu võtab positiivselt teadmiseks Euroopa Andmekaitseenõukogu ja mitme riikliku järelevalveasutuse poolt vastu võetud VKEdele spetsiaalsed suunised ning innustab selliste organisatsioonide jaoks praktilisi rakendamisvahendeid edasi arendama. Isikuandmete kaitse üldmäärusest tulenevad teavet ja dokumente käsitlevad nõuded võivad olla väiksematele organisatsioonidele eriliseks väljakutseks, eelkõige seoses töötlemistoimingutega, millega kaasneb andmesubjektidele madal risk. See kehtib eelkõige vastutavate töötlejate puhul, kelle põhitegevus ei hõlma isikuandmete töötlemist või kelle töötlemistoiminguid võib pidada madalat riski põhjustavaks. Seda arvestades innustab nõukogu töötama välja praktilisi vahendeid, nagu vormid ja teavitamisklauslid, ning palub Euroopa Andmekaitseenõukogul töötada välja sihipärased suunised töötlemistoimingute registri pidamise kohustuse kohta, et muuta väiksemate organisatsioonide jaoks nõuete täitmine lihtsamaks ning võtta arvesse sellistes üksustes töödeldavate isikuandmete mahtu ja sellise töötlemisega seotud riski.
- 25) Üldisemalt leiab nõukogu, et muude nõuete täitmise tagamise vahendite, näiteks sertifitseerimise ja tegevusjuhendite väljatöötamine on seni olnud piiratud, kuigi need võiksid märkimisväärselt toetada ja hõlbustada nõuete täitmist organisatsioonide, sealhulgas VKEde poolt. Seetõttu kutsub nõukogu üles selliseid vahendeid edasi arendama ning palub Euroopa Komisjonil ja Euroopa Andmekaitseenõukogul hinnata, kuidas veelgi toetada käitumisjuhendi ja sertifitseerimise kiiret vastuvõtmist.

- 26) Seoses isikuandmete kaitse üldmääruse nõuete täitmisega ning töötlemise ja rakendatud kaitsemeetmete jälgimisega on organisatsioonide jaoks osutunud väga oluliseks andmekaitseametnike roll, võttes arvesse nende profile, oskusi ja pädevust. Nõukogu tunnistab siiski, et mõnes sektoris esineb andmekaitseametnike ametisse nimetamisel raskusi. Nõukogu leiab, et tuleks edendada jõupingutusi teadlikkuse suurendamiseks ja koolituseks, et tagada organisatsioonide suutlikkus täita oma kohustusi, mis on seotud andmekaitseametniku ülesannete ja kohustustega.

5. ISIKUANDMETE KAITSE ÜLDMÄÄRUSE KOHALDAMINE AVALIKU SEKTORI ASUTUSTE POOLT

- 27) Nõukogu märgib, et isikuandmete kaitse üldmäärusega on kaasnenud ka märkimisväärsed jõupingutused ja edusammud seoses avaliku sektori asutustes töödeldavate isikuandmete kaitse tasemega, muu hulgas tulenevalt riiklike õigusraamistike kohandamisest. Selleks et jätkuvalt toetada avaliku sektori asutusi isikuandmete töötlemise nõuete täitmisel, mille puhul on mõnikord tekkinud keerukaid menetlusi ja raskusi tõlgendamisel, näiteks kui toimub andmevahetus ja koostöö avaliku sektori asutuste endi vahel, innustab nõukogu riiklikke järelevalveasutusi ja asjakohasel juhul Euroopa Andmekaitsealase nõukogu võtma arvesse nende tegevuse eripära. Nõukogu juhib tähelepanu kohalike omavalitsuste erilisele koormusele ja väljakutsetele ning raskustele, millega avaliku sektori asutused puutuvad kokku andmekaitseametniku määramisel, ning innustab töötama nende kahe aspekti jaoks välja praktilisi vahendeid ja spetsiaalseid suuniseid, mida peaks tegema andmekaitseasutused.

- 28) Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 kohase andmetega tutvumise õiguse kasutamine on tekitanud ebaselgust seoses selle kohaldamisega avaliku sektori asutuste poolt, eelkõige selle kohaldamisala osas ja seoses seostega, mis on sellel isikuandmeid sisaldavate dokumentidega tutvumise õigusega. Mitmes liikmesriigis on täheldatud, et andmetega tutvumise õigusele on sageli tuginetud selleks, et vältida tasusid, mida nõutakse vastavalt liikmesriigi tsiviil- või haldusõigusele dokumentidele juurdepääsu õiguse kasutamisel. Nõukogu märgib, et avaliku sektori asutustel on seetõttu olnud keeruline kindlaks teha, kas ja millises ulatuses tuleks isikuandmete kaitse üldmääruses sätestatud andmetega tutvumise õigust kohaldada ning milline on selle ja üldsuse dokumentidele juurdepääsu suhtes riigi tasandil kohaldatavate sätete vastastikmõju. Seetõttu kutsub nõukogu riiklikke järelevalveasutusi ja asjakohasel juhul Euroopa Andmekaitse-nõukogu üles töötama välja spetsiaalsed suunised, et kõrvaldada võimalik ebaselgus ja selgitada isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 kohaldamist sellises kontekstis, samuti võttes arvesse hiljutist kohtupraktikat ja riiklike asutuste rolli dokumentidele juurdepääsu õiguse tagamisel.
- 29) Avaliku sektori asutustel on mõnikord tekkinud tõlgendamisprobleeme seoses isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 kohase õigusliku alusega, mille kohaselt on neil õigus teha töötlemistoiminguid, eelkõige olukordades, kus selline töötlemine võib olla vajalik liidu õigusest tuleneva juriidilise kohustuse täitmiseks, kui aluseks olevas õigusaktis ei ole sellise töötlemise suhtes kohaldatavad sätted piisavalt kindlaks määratud. Seetõttu leiab nõukogu, et liidu tasandil vastu võetud õigusaktides, kui need kujutavad endast liidu õigust, mis annab õigusliku aluse isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 kohaseks isikuandmete töötlemiseks, tuleks selgelt esitada nõuded ja tingimused, mille kohaselt võivad avaliku sektori asutused sellist töötlemist teha. Lisaks tuleks liidu õiguses tuletada asjakohasel juhul selgelt meelde riiklike järelevalveasutuste pädevust isikuandmete töötlemisel.

6. KAALUTLUSRUUM LIIKMESRIIGI ÕIGUSAKTIDE PUHUL

- 30) Kuigi nõukogu toonitab, et on oluline tagada liidu tasandil võrdsed tingimused, eelkõige eraõiguslike organisatsioonide tehtava töötlemise puhul, leiab ta, et kehtestatud kaalutlusruum liikmesriigi õigusaktide vastuvõtmiseks teatavat liiki töötlemistoimingute eriraamistiku kindlaksmääramiseks, näiteks seoses isikuandmete kaitse üldmääruse artiklitega 85 ja 86, mis käsitlevad sõna- ja teabevabadust ning üldsuse õigust pääseda juurde ametlikele dokumentidele, on jätkuvalt kasulik ja asjakohane eelkõige avaliku sektori asutuste jaoks, võttes arvesse nende töötlemistoimingute eripära. Kaasseadusandjad kehtestasid sellise kaalutlusruumi isikuandmete kaitse üldmääruse vastuvõtmisel tahtlikult ja see on osutunud tõhusaks lähenemisviisiks, mis õigustab teatavas ulatuses killustatust, eelkõige töötlemistoimingute puhul, kus liikmesriikidel on oma jurisdiktsioon, või valdkondades, kus liikmesriigi õigusaktides on sätestatud isikuandmete töötlemise eritingimused, näiteks töösuhte kontekstis.

7. KONKREETSED TÖÖTLEMISTOIMINGUD

- 31) Viimased viis aastat, mil isikuandmete kaitse üldmäärust on tõhusalt kohaldatud, on võimaldanud teha kindlaks kõnealuse määruse kohased konkreetsed töötlemistoimingud ja nendega seotud sätted, mille tõlgendamise ja suuniste puhul võib olla vaja lisaselgitusi, et tagada tõhus ja ühtne rakendamine.
- a) Alaealiste isikuandmete töötlemine: nõukogu leiab, et isikuandmete kaitse üldmääruse tõhusale kohaldamisele ja sellest lähtuvale erikaitsele, mida lapsed peaksid saama, tuleks kasuks, kui selgitatakse rohkem isikuandmete kaitse üldmääruse teksti asjaomaseid sätteid ja eeskätt artikli 8 kohaldamisala ehk tingimusi, mida kohaldatakse lapse nõusolekule seoses infoühiskonna teenustega. Üldisemalt palub nõukogu Euroopa Andmekaitse-nõukogul töötada välja spetsiaalsed suunised alaealiste isikuandmete töötlemise kohta, et toetada ja abistada vastutavaid töötlejaid alaealiste kaitsmisel.

- b) Töötlemine teadusuuringute ja arhiveerimise eesmärgil: isikuandmete kaitse üldmäärus sisaldab teadusuuringute ja arhiveerimise eesmärgil teostatava isikuandmete töötlemise kohta konkreetseid viiteid ja sätteid, mida tuleb kohaldada täies ulatuses, et võtta arvesse teadusringkondade erivajadusi ja teadusuuringute tähtsust ühiskonna kui terviku jaoks. Nõukogu tuletab sellega seoses meelde, et isikuandmete kaitse üldmääruse põhjenduse 33 kohaselt ei ole isikuandmete kogumise ajal sageli võimalik täielikult kindlaks määrata teadusuuringute eesmärgil toimuva andmetöötamise eesmärki ning seetõttu peaks andmesubjektidel olema võimalik anda oma nõusolek teatavates teadusuuringuvaldkondades, kui järgitakse teadusuuringuvaldkonna tunnustatud eetikanorme. Nõukogu leiab, et isikuandmete töötlemist nii teadusuuringute kui ka arhiveerimise eesmärgil on vaja rohkem selgitada, eriti mis puudutab kohaldatavat õiguslikku alust ja nõusoleku andmise tingimusi, samuti rollide ja vastutuse kindlaksmääramist. Lisaks palub nõukogu Euroopa Andmekaitse-nõukogul võtta vastu konkreetsed suunised, millega toetatakse nõuetele vastava tegevuse arendamist teadusuuringute ja arhiveerimise valdkonnas.
- c) Isikuandmete töötlemine, mida kohtud teevad oma õigust mõistvat funktsiooni täites: nõukogu tunnustab tööd, mida Euroopa Komisjon on teinud määruse (EL) 2016/679 ja direktiivi (EL) 2016/680 alase eksperdirühma raames, kuid leiab, et selles valdkonnas tuleks läbi viia täiendavaid konsultatsioone, võttes arvesse kohtupraktika arengut ja töötlemistoimingute eripära, et hõlbustada seonduvate sätete järjepidevat tõlgendamist.

- d) Anonüümimine ja pseudonüümimine: nõukogu leiab, et anonüümimise ja pseudonüümimisega seotud nõudeid tuleks rohkem selgitada, et vastutavad töötlejad ja volitatud töötlejad saaksid neid tõhusalt rakendada, võttes arvesse anonüümimise ja pseudonüümimise tähtsust isikuandmete töötlemisega seotud riskide vähendamisel ja leevendamisel ning nendele mõistetele viitamist muudes ELi õigusaktides. Seetõttu palub nõukogu Euroopa Andmekaitse-nõukogul võtta vastu põhjalikud anonüümimise ja pseudonüümimise suunised, et tagada ELi tasandil järjepidev tõlgendamine ja kohaldamine ning eelkõige selgitada selliste töötlemistoimingute tingimusi, nõudeid ja õiguslikku alust.
- e) Profiilianalüüs ja punktide andmine: isikuandmete töötlemine, mille tulemuseks on üksikisikute profiilianalüüs ja neile punktide andmine, on paljudes sektorites ja rakendustes üha levinum ning see on integreeritud paljudesse tehnoloogilistesse lahendustesse. Nendega võivad kaasneda märkimisväärsed riskid andmesubjektide õigustele, sealhulgas tagajärjed nende konkreetsele olukorrale. Selliseid töötlemistoiminguid on käsitletud mitmes hiljuti ELi tasandil vastu võetud õigusaktis. Seetõttu soovib nõukogu tagada profiilianalüüsi ja punktide andmist käsitlevate isikuandmete kaitse üldmääruse sätete tõhusa ja järjepideva kohaldamise ning hinnata, kas kehtiv õigusraamistik ja selle kohaldamine on andmesubjektide kaitsmisel tõhusad või vajavad täiendavaid suuniseid ja parandamist, et profiilianalüüsi ja punktide andmist selgelt piirata.

- f) Teabevahetus õiguskaitseasutustega: nõukogu tunnistab, et teabele juurdepääs õiguskaitse eesmärgil on tähtis, kuid rõhutab, et saavutamaks tasakaalu isikuandmete kaitse ja sisejulgeoleku vahel, on vaja tagada õiguskindlus ja üksikisikute õiguste kaitse nii era- kui ka avaliku sektori osalejatele, kellepoolne isikuandmete töötlemine kuulub isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamisalasse, eelkõige mis puudutab sellist teabevahetust võimaldavat õiguslikku alust. Tingimused, mille alusel vastutavad töötlejad, kellepoolne isikuandmete töötlemine kuulub isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamisalasse, võivad selliseid isikuandmeid õiguskaitseasutustele avaldada, peaksid olema selged ning tagama, et austatakse täielikult andmesubjekti põhiõigusi ja isikuandmete kaitse üldmäärusest tulenevaid õigusi.

8. KOOSTÖÖ JA JÄRJEPIDEVUSE MEHCHANISM

- 32) Nõukogu leiab, et isikuandmete kaitse üldmäärusega loodud koostöö ja järjepidevuse mehhanism on viinud riiklike järelevalveasutuste püsiva ja tõhusa koostööni ning et Euroopa Andmekaitse-nõukogu loomist ja sellega seotud menetlusi tuleb pidada edusammuks, nagu näitab viimase viie aasta jooksul piiriüleste juhtumite kohta vastu võetud lõplike otsuste arv.
- 33) Nõukogu rõhutab, et isikuandmete kaitse üldmääruse tõhusa täitmise tagamine, sealhulgas rahvusvaheliste suurte vastutavate töötlejate osas, on andmesubjektide õiguste tõhusa kaitse tähtis element. On kindlaks tehtud määruse täitmise tagamisega seotud probleeme ja neid esineb endiselt, mille puhul võtab nõukogu teadmiseks komisjoni hiljutise ettepaneku, milles kehtestatakse täiendavad menetlusnormid seoses isikuandmete kaitse üldmääruse täitmise tagamisega ja mis vaadatakse läbi seadusliku tavamenetluse raames.

- 34) Isikuandmete kaitse üldmääruse konkreetsete sätete tõhusa rakendamise jaoks on olnud väga oluline ka järjepidevate ja kogu ELi hõlmavate suuniste väljatöötamine ning nõukogu leiab, et riiklikel järelevalveasutustel ja Euroopa Andmekaitse-nõukogul on olnud selles suur roll. Sellega seoses rõhutab nõukogu, et tähtis on olemasolevad suunised läbi vaadata, kui see on vajalik ja eelkõige kohtupraktika arengut arvesse võttes, ning et enne konkreetsete suuniste vastuvõtmist tuleb võimaldada tõhusat ja põhjalikku konsulteerimist kõigi sidusrühmadega.

9. ANDMETE RAHVUSVAHELINE EDASTAMINE JA ISIKUANDMETE KAITSE ÜLDMÄÄRUSE VÄLISMÕÕDE

- 35) Seoses isikuandmete edastamisega kolmandatele riikidele rõhutab nõukogu, et igasuguse tulevase andmeedastusvahendi väljatöötamisel tuleb endiselt kindlustada inimeste isikuandmete piisav kaitse ELis ning täita Euroopa Liidu Kohtu praktikast tulenevad nõuded, tagades seeläbi üksikisikute tõhusa kaitse ja vastutavate töötajate õiguskindluse.
- 36) Nõukogu leiab, et isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 45 kohaselt vastu võetud kaitse piisavuse otsused on väga tähtis vahend, mis hõlbustab ja edendab usaldusväärseid rahvusvahelisi andmevooge ning muudab Euroopa andmekaitsemudeli üleilmseks võrdlusaluseks. Sellega seoses palub nõukogu Euroopa Komisjonil suurendada oma hindamisprotsessi läbipaistvust ning esitada tulevaste kaitse piisavuse otsuste jaoks tervikliku ja sidusa strateegia, milles tuleks samuti uurida valdkondlike või piirkondlike kaitse piisavuse otsuste võimalusi ja eeliseid. Nõukogu rõhutab, et prioriteet on viia lõpule komisjoni poolt direktiivi 95/46/EÜ artikli 25 lõike 6 alusel vastu võetud varasemate kaitse piisavuse otsuste käimasolev läbivaatamine, muu hulgas selleks, et anda teavet tulevase ELi kaitse piisavuse strateegia väljatöötamiseks.

- 37) Nõukogu tunnistab isikuandmete kaitse üldmääruses ette nähtud muude andmeedastusvahendite kasulikkust ja leiab, et Euroopa Andmekaitsenõukogu suunised selles valdkonnas on osutunud tarvilikuks, eelkõige seoses lepingu tüüptingimustega. Nõukogu märgib siiski, et teatavaid ülekandevahendeid ei ole kasutatud täies ulatuses, kuna puuduvad algatused nende arendamise edendamiseks ja kuna nende vastuvõtmise protsess on keerukas. Spetsiaalsetest edastamisvahenditest oleks kasu teatavat liiki edastamise puhul, näiteks andmete edastamisel vastutavatele töötlejatele või volitatud töötlejatele, kes ei asu ELis, kuid kelle töötlemistoimingud kuuluvad isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamisalasse, ning selliste vahendite arendamist tuleks põhjalikumalt uurida. Seetõttu leiab nõukogu, et edastamisvahendite vastuvõtmise ja kasutamise hõlbustamiseks tuleks soodustada täiendavaid suuniseid ja toetusmeetmeid, näiteks tegevusjuhendeid, sertifitseerimisi ja siduvaid asutusesiseseid reegleid, sealhulgas hõlbustades vastuvõtmismenetlusi ja valdkondlikku lähenemist.
- 38) Nõukogu peab tervitatavaks riiklike järelevalveasutuste ja kolmandate riikide asutuste tihedamat koostööd, mis on andmesubjektide õiguste tõhusa kaitse tagamiseks hädavajalik. Arendades võrgustikke, kus sellist koostööd saaks süvendada, ning võttes vastu rahvusvaheliseks koostööks ja täitmise tagamiseks mõeldud sihtotstarbelisi vahendeid, oleks võimalik tugevdada isikuandmete kaitse üldmääruse terviklikku ja järjepidevat kohaldamist üleilmastunud digimajanduses.
- 39) Nõukogu tunnistab siiski lahendamata probleeme seoses isikuandmete kaitse üldmääruse jõustamisega äriühingute suhtes, mis ei asu Euroopa Liidus, tuues välja sellised mureküsimused nagu võrdsed võimalused Euroopa Liidus asuvate vastutavate töötlejatega ja üksikisikute tõhus kaitse. Nõukogu palub Euroopa Andmekaitsenõukogul ja Euroopa Komisjonil uurida võimalust töötada välja spetsiaalsed vahendid või tugineda olemasolevatele vahenditele, et hõlbustada sellistel juhtudel isikuandmete kaitse üldmääruse täitmise tagamist.

10. ISIKUANDMETE KAITSE ÜLDMÄÄRUSE JA MUUDE ELI SEADUSANDLIKE AKTIDE, EELKÕIGE DIGISEKTORI SUHTES KOHALDATAVATE UUTE MÄÄRUSTE SEOS

- 40) Nõukogu rõhutab, et Euroopa Liit on alates 2018. aastast võtnud vastu uusi õigusakte, mille rakendamine võib olla seotud isikuandmete kaitse üldmääruse sätetega, eelkõige mis puudutab digisektori suhtes kohaldatavaid uusi õigusraamistikke. Sel puhul tuleb nõukogu samuti meelde vajadust tagada järjepidevus ja vältida ELi õiguskeskkonna killustatust seoses isikuandmete kaitsega. Selleks peaksid kõik uued ELi õigusaktid, mis sisaldavad sätteid isikuandmete töötlemise kohta, olema kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega ja Euroopa Liidu Kohtu praktikaga.
- 41) Selleks et tagada isikuandmete kaitse üldmääruse jätkuv ja tõhus kohaldamine, soovib nõukogu Euroopa Andmekaitse-nõukogul võtta vajaduse korral vastu spetsiaalseid arvamusi ja suuniseid, et selgitada, kuidas isikuandmete kaitse üldmääruse sätteid tuleb kohaldada, pidades silmas muudest ELi õigusaktidest tulenevaid uusi kohustusi. See on jätkuvalt väga asjakohane küsimus, millega tuleb tegeleda, eelkõige mis puudutab uusi ELi õigusakte digisektori kohta (digiturgude määrus, digiteenuste määrus, andmehalduse määrus, andmemäärus, tehisintellektimäärus jne), kuid samuti õigusakte muudes valdkondades, nagu avaandmed, õiguskaitse, küberturvalisus või konkurents. Sellega seoses leiab nõukogu, et tõhusa rakendamise ja õiguskindluse tagamiseks on ülimalt tähtis asjaomaste reguleerivate asutuste koostöö.

11. KOKKUVÕTE

- 42) Viis aastat pärast isikuandmete kaitse üldmääruse tõhusa kohaldamise algust leiab nõukogu, et üldises plaanis on see määrus endiselt liidus isikuandmete kaitsmiseks sobiv õigusraamistik, ning rõhutab, et oluline on jätkuvalt tagada selle tõhus ja järjepidev rakendamine. Sellega seoses palub nõukogu, et Euroopa Komisjon hindaks oma tulevases aruandes üldiselt ja terviklikult määruse kohaldamist ja toimimist.
- 43) Nõukogu rõhutab, et isikuandmete kaitse üldmäärus on edukalt tõstnud isikuandmete kaitse taset kogu liidus ning et selle rakendamine organisatsioonides on tugevdanud andmekaitsekultuuri ja juhtinud rohkem tähelepanu andmehaldusele tervikuna. Võttes arvesse isikuandmete kaitse üldmääruse positiivset mõju ülemaailmsel tasandil, leiab nõukogu, et tuleks teha tööd, tutvustamaks seda määrust kui digimajanduse usaldusväärse, vastutustundliku ja eetilise innovatsiooni alust.
- 44) Nõukogu leiab, et liikmesriikidele jäetud tegutsemisruum teatavat liiki töötlemistoimingute eriraamistiku määratlemiseks on jätkuvalt kasulik ja asjakohane ning et selline lahendus on osutunud tulemuslikuks.
- 45) Nõukogu palub Euroopa Komisjonil võtta eelseisva hindamise käigus arvesse nii avaliku kui ka erasektori organisatsioonide lahendamata probleeme, rõhutades Euroopa Andmekaitse-nõukogu ja riiklike järelevalveasutuste koostatavate suuniste ja praktiliste vahendite tähtsust. Nõukogu rõhutab eriti, et vaja on selgitusi ja täiendavaid suuniseid, mis oleksid kokkuvõtlikud, praktilised ja kergesti mõistetavad, nagu on märgitud käesolevas seisukohas.

- 46) Isikuandmete edastamine kolmandatele riikidele ja isikuandmete kaitse üldmääruse rahvusvaheline mõõde on endiselt väga olulised teemad, pidades eeskätt silmas digimajanduse üleilmastumist ja tehnoloogia arengut. Sellega seoses palub nõukogu Euroopa Komisjonil viia prioriteedina lõpule olemasolevate kaitse piisavuse otsuste läbivaatamise ja esitada tervikliku strateegia tulevaste kaitse piisavuse otsuste vastuvõtmiseks. Prioriteediks tuleks pidada ka isikuandmete kaitse üldmääruse kohaste muude andmeedastusvahendite edasiarendamist.
- 47) Nõukogu leiab, et isikuandmete kaitse üldmääruse tõhusa kohaldamise hindamisel tuleks samuti arvesse võtta uut tehnoloogiat ja ELi tasandi edasist seadusandlikku arengut, mis mõjutavad isikuandmete töötlemist; seeläbi tagatakse järjepidevus ja õiguskindlus ning kaitstakse tõhusalt üksikisikute põhiõigust isikuandmete kaitsele.
-